

ÁLLATVÉDELEM

◦◦◦ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ◦◦◦
◦◦◦ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ◦◦◦

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. MÁJUS	∴ 5. SZÁM ∴
--------------	-------------	-------------

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület

tisztelettel hozza tudomására tagjainak, hogy folyóiratát beszüntette. Az áldozatkészség s a buzgalom nem hiányzik, de az anyagi eszközök nem állanak rendelkezésünkre. Folyóiratunk ugyanis olyan költséges volt, hogy majdnem az egész jövedelmünket felemésztette. Már pedig az Állatvédő Egyesület első sorban és legfőbbképpen arra van hivatva, hogy minden rendelkezésére álló eszközt felhasználva, a célnak egyenesen szolgáljon és semmi fáradságot nem kimélve, egyszer-egyszer jutalmak kiosztásával is minél láthatóbb eredményt tudjon elérni.

Igy azt határoztuk el, hogy budapesti testvéregyesületünk kitűnően szerkesztett folyóiratát fogjuk, — ha csak lehet, — tagjaink számára megszerezni és az így

megtakarított összeggel, tőlünk telhetőleg még jobban az állatvédelem szolgálatába állunk.

Ez a tervünk, hála az Országos Állatvédő Egyesület szíves készségének, megvalósult. És most, midőn tisztelt tagjainknak az első számot megküldjük, nem mondunk bucsut, mert hiszen egyesületünk továbbra is fennáll, csak abbeli óhajtásunknak adunk kifejezést, hogy tetszésüket bárha megnyerné ezen elhatározásunk és egyszersmind ígérjük, hogy egyleti életünkről ezen lap keretében mindig pontosan be fogunk számolni.

Kérve továbbra is szíves támogatásukat, a Kolozsvári Állatvédő Egyesületet és új organumját, a budapesti „Állatvédelmet“, a tisztelt tagjaink és eddigi olvasóink szíves jóindulatába ajánljuk.

Az elnökség.

Walter Skott és kutyái.

Ugy mint Byron, ki kutyájának siremléket állíttatott és jó tulajdonságait lelkes költeményekben magasztalta, annak nem kevésbé híres kortársa: Walter Scott is nagy kutyabarát volt. Hűséges állatai állandóan körülötte voltak. Ugy bánt kedvenceivel, mint családtagjaival, velük — mint gondolkodó lényekkel — beszédbe elegyedett. Világhírű regényeiben és költeményeiben dicsőítette őket és még élte alkonyán is el-elbeszélte, mennyire örvendett, midőn egyik kedvenc kutyája mását egy müncheni üzlet kirakatában egy eladásra szánt dobozon megpillantotta.

A nagy költő érzelme nem volt egyoldalú előszeretet, beteges szeszély, vagy érzelgősség az állatvilág egy fajával szemben, hanem szelid természetében gyökeredző indulat, hiszen az állatvilág mindegyik képviselőjét szerette és becsülte.

Mint skót nemes és földbirtokos, már zsenge gyermekkorától fogva érintkezett az állatvilággal; földmivelés, állattenyésztés és vadászat alkalmával bő alkalma nyílt nemcsak a ház körül, hanem a szabadban is az állatok természetének és szokásainak tanulmányozására.

Midőn később az abbotsfordi nagy birtokot megszerezte, nagy örömét lelte abban, hogy lovaknak, igásmarháknak, kutyáknak tulajdonosa lett és azokkal nemcsak mint gazda, hanem egyszersmind mint barát bánt. Valóságos szívélyes barátságban volt velük.

Igazolja ezt Scottnak következő nyilatkozata: „Sohasem eszem meg azon teremtménynek husát, melyet életében ismertem. Egykor volt egy pár remek ökröm, melyeket — a mezőgazdaságokban szokásos hálaképpen — levágtunk. Állítólag négy grófságban található légszebb húst szolgáltatták. Én azonban egy falatot sem tudtam enni Gog és Mayoy husából, melyeket az igában annyiszor megcsodáltam.

Mint honvédtiszt lovamat magam nyergeltem és ugyanakkor megbarátkoztam egy csapat fehér pulykával és az istállóból kijövet olykor egy marék zabot szórtam eléjük. Bosszusággal tapasztaltam, hogy számuk egyre csökken és sohasem kísérlelhettem meg, hogy egyem belőlük, anélkül, hogy utána rosszullét el ne fogott volna. Mindezek dacára van bennem annyi

nyersesség és erőszakosság, amennyi szükséges ahhoz, hogy az élet küzdelmeit érzékenykedés nélkül elviselhessem.“

Ezek az érzelmek készítették a költőt arra, hogy a mezőgazdaságot mellőzze és kedvenc foglalkozásához: a fák és növények ápolásához pártoljon. Mint lelkes ültetvényes, így szólt barátjához.

„A fatermelő olyan, mint a festő állványa előtt: minden pillanatban új jelenséget lát. A művészetek és foglalkozások egyetlen ága sem hasonlítható össze vele. Egyidőben nyújt élvezetet a múlt, jelen és jövő. A tulajdonképpeni mezőgazdaságot gyűlöletesnek tartom. Az állathizlalás és ölés nem az én izlésemnek megfelelő mesterségek; a gabona termelése csak az aratás kedvéért, az alkudozás a kereskedőkkel, a függés az időjárás szeszélyeitől: mindezek olyan dolgok, melyek a kertészt nem érintik, ő fáradságáért mindig megleti jutalmát.“

Az alábbiakban felsorolt tények szintén bizonyítják, hogy Scott nagy állatbarát volt. Naponta, reggeli előtt, meglátogatta az istállót és kedvenc lovát személyesen etette; az egyik pejő, „Ádám“, nem is fogadta el mástól az abrakot, valaminthogy más lovaszt sem türt meg a hátán. Ha Scott ki akart lovagolni, lovát még az istállóban nyergelték meg és kantározták fel, azután kinyitották az ajtót, mire a tökéletes állat elballagott addig a köig, melyről a béna költő nyeregbe szokott szállani; ott türelmesen, mozdulatlanul állt, míg gazdája kényelmesen elhelyezkedett a nyeregben, örömeiben néhányat nyerített, azután vigan nekirugaszkodott.

Scott hazája szokásához híven, ifju korában vadászott, de inkább csak rangja követelményeinek felelt meg, midőn a szokásnak hódolt, nem pedig saját szenvedélyének. Szelid természete végre is győzedelmeskedett a nemzeti szokáson: lemondott a vadászatról, mely ugyanis mindig lelkipurdalást, bizonyos kényelmetlenség érzetét váltotta ki benne. Ez időtáiban így nyilatkozott:

„Én már többé nem vadászom, noha jó vadász voltam; sohasem éreztem magamat jól vadászat közben, mindig sajátságos, nyomasztó érzés fogott el, ha egy szegény madarat lelőttem, s midőn felemeltem, úgy véltem, mintha elhomályosuló szeme utolsó pillantásával szememre hányná megöletését. Nem akarom ma-

gamat szelidebb lelkületűnek feltüntetni, mint társaimat, de a megszokás hatalma sem volt képes bennem az elkövetett kegyetlenség bűntudatát enyhíteni. Most, hogy hajlamomat követhetem, anélkül, hogy nevetségesnek látszanék, nyíltan bevallom, hogy sokkal nagyobb örömmre szolgál, ha a madarakat a szabadban vidáman látom repkedni.

Míg a lovak és igásmarhák csak időnként részesültek Scott szeretetteljes bánásmódjában, addig kutyáinak és egy macskának az a szerencse jutott osztályrészül, hogy állandóan a költő körül settenkedhettek és élvezhették szeretetének nyilvánulásait. Tanúi voltak családi boldogságának, költői munkálkodásának, — melynek eredménye világhírűvé tette — mert ugy a szabadban, mint a háznál, az étkező-asztalnál, övéi körében, a dolgozószoba csendjében mindig körülötte voltak hűséges négylábu barátai. Egy-egy ilyen jó állat kimulását a család mindig megsiratta.

Az 1809. év elején Scottot fájdalmas csapás érte: elvesztette kedvenc kutyáját, Campot; a kutya már öreg és gyenge volt, de még mit sem vesztett rendkívüli előkelőségéből. Ha a szolga aszalterítés közben így szólott hozzá: „Camp, gazdád jön a hegy felől“, a hű állat nagynehezen a jelzett irányban kedves gazdája elé vánszorgott.

A kutya januárban mult ki s a költő holdvilág mellett edinburgi háza kertjébe, dolgozószobája ablakai alá temette. A költő aznap ebédre volt hivatalos, de nem ment el s azzal mentette ki magát, hogy egy hű barátja elhunytát gyászolja.

Ez a kedvenc pincsi a költő több arcképen van megörökítve, kimulása után Scott mindig mint elvesztett barátjáról emlékezett meg róla.

Későbbi sokat emlegetett kedvence Maida volt. Ha valaki a költőt várszerű kastélyában Abbotsfordban, Edinburg mellett felkereste, a költőt dolgozószobájában könyvei és kedvenc kutyái: Maida, Nimród, Braun, Spice és Hamlet társaságában találta, míg a házi macska: Hinz von Hinzfeld a könyvtárra legmagasabb fokán üldögélt. Hinz von Hinzfeld, a tiszteskoru, nehézkes kandur méltóságteljes nyugalommal figyelte meg ura és Maida minden mozdulatát. Ha ez utóbbi el akarta hagyni a társaságot, akkor mellső lábával olyan előkelően kopogtatott az

ajtón, mint egy kifogástalan udvaronc, mire Scott rögtön felállt és készségesen ajtót nyitott előtte. Ilyenkor Hinz dorombolva leugrott kényelmes helyéről s míg Maida távol volt, ő foglalta el a zsámolyon az őrhelyet.

Akármilyen mélyen merült is el a költő valamely beszélgetésbe, időről-időre félbeszakította azt, hogy négylábu barátaihoz szóljon, mert szerinte „azok mindent megértene, amit nekik mond.“

Zola Emil az állatvédelemről.

A nagyközönség mindig érdeklődik aziránt, hogy valamely kérdésben a híres művészek, tudósok, de főleg kedvelt írói milyen álláspontot foglalnak el. Nem lesz tehát érdektelen, ha röviden elmondjuk a franciák világhírű írójának: *Zola Emilnek* véleményét az állatvédelemről.

1894-ben a párisi állatvédők nagygyűlésén megjelent *Zola*, mint a kultuszminiszter küldötte s ez alkalommal kifejtette, hogy nem hivatalból helyettesíti a minisztert, hanem mint állatbarát, mint ilyen szóval fel és erős meggyőződése, hogy azáltal, hogy mint állatbarát nyilvánosan fellép, nemcsak a jelenlevőknek, hanem hazája különböző társadalmi rétegének tesz jó szolgálatot. Egyébként távol áll tőle, hogy érdemül tudja be azt, hogy szereti az állatokat, hiszen ez neki nem kerül a legcsekélyebb megerőltetésbe sem.

30 év óta egyetlen könyvet sem írt, melyben kedves állatairól meg nem emlékeznék. Lehetséges-e vajjon, hogy vannak, akik az állatokat nem szeretik? Elképzelhetjük-e a természetet állatvilág nélkül? Milyen üres, milyen néma lenne körülöttünk minden, ha az erdők, mezők, hegyek állatvilága nem volna.

Képzeljük el milyen sivár, szomorú dolog lenne az, ha az emberen kívül más élőlény be nem népesítené földünket. Alig van oly tulajdonságunk, mely az állatoknál is megtalálható nem volna, legalább nyomában; csakúgy születnek, szenvednek és halnak meg, mint az emberek. Társaink, csak hogy tökéletlenek, gyámoltalanok és némák, panaszkodni nem tudnak; nincsenek erejük tudatában, s nem tudják azt saját hasznukra kizsákmányolni. Mindez kötelességévé teszi az emberiségnek, hogy megszántja őket főleg azért, mert az ember erősebb, okosabb, Szeretnünk kell az állatot a Teremtő iránt érzett tiszteletből kifolyólag, hisz ő népesítette be velük a földet és hasonló vérrrel töltötte meg ereiket.

Szent kötelességünk az állatokat megóvni oly szenvedésektől, melyeket módunkban áll megszüntetni.

Bár minden nemzet az állatkinzást szégyenletes, szigorúan büntetendő cselekménynek minősítené! Akkor talán az emberek is tudatára jönnének annak, hogy szégyenletes dolog egymást megtámadni és szétmarchangolni.

Az állatok emlékező tehetségéről.

Nagyon sokszor megvitatták már azt a kérdést: van-e az állatoknak emlékező tehetsége vagy nem. Számtalan vélemény hangzott el pro és kontra. Most azonban a „Our Animal Friends“ két esetet ír le, melyek amellet bizonyítanak, hogy az állatoknak igenis van emlékező tehetségük, még pedig igen jó emlékező tehetségük.

Évek óta van — így ír a nevezett lap — a brightoni állatkertben egy rendkívül vad hiéna. Az állat egyformán morgott, ha ápolója, vagy valamelyik látogató közeledett ketreczéhez.

Egy napon azonban idegen fiatalember közeledett feléje, az állat meghökkent, majd figyelmesen vizsgál-gatta látogatóját, azután pedig mindenképpen igyekezett örömét kifejezni. Az ifju kezét a vasrácsra át bedugta, az állat fejét simogatta, az pedig a simogató kezét nyalta s hozzátörleszkedett, akár a hizelgő macska. A fiatal ember a csodálkozó nézőknek elmondotta, hogy az állatot ő nevelte föl, ő gondozta és ápolta, azután — hét év előtt — egy angol állatkereskedőnek eladta. S ime a hosszú idő dacára az állat nem feledte el a szeretetteljes gondozót, s midőn viszontlátta örömet mutatott.

Egy angol állatfestőnek volt két kedves kanári madara. Szabad perceiben úgy ő, mint nővére énekeltek s füttyültek előttük, s ha azok a dalt megtanulták, akkor egy-egy nyalánkság volt jutalmuk. A hölgy később eltávozott, s midőn évek mulva rövid látogatásra jött bátyjához, a madarak már álomra hajtották fejüket. A hölgy kíváncsi volt vajjon megismerik-e egykori kedvencei hangját s ezért előbb halkán, majd hangosabban kezdett velök beszélni. Dacára a késő esti órának csakhamar feleszmélt a madarak egyike s vidám énekbe fogott, rövid idő mulva társa is követte példáját, s el nem hallgattak, míg a hölgy el nem hagyta a szobát; másnap a madarak öröme határtalan volt, különösen akkor, midőn a hölgy hosszabb ideig foglalkozott velük. Midőn aztán a válás órája elérkezett, a búcsú a hölgynek is nehezebbre esett.

Jó éjszakát.*

(Esti hangulat az erdőben.)

Irta: **Ferke Ágost.**

! ündérek (tánczolja jönnek):

A dalból, tánczból már elég volt mára:
kulcsoljuk a kezünket most imára!

Ifjuság:

A nap végsőt mosolyg a láthatáron,
de mielőtt szemem álomra zárom,
hozzád, Teremtő, szálljon a dalom:
örök dicsőséged magasztalom!
Előtted térdrehullok hálattelten:
mindenfelé rád, Istenemre, lelttem;
rád mindenütt, bárhol jártam legyen,
erdőn, mezőn, vizen, völgyön, hegyen;
te mézet, harmatot adsz s este lágyan
füvek s páfrány közt megveded az ágyam.

Tündérek:

Hozzád, Teremtő, szálljon a dalom:
hálásan szent neved magasztalom;
te mézet, harmatot adsz s este lágyan
füvek s páfrány közt megveded az ágyam.

Madárkák:

A nap végsőt mosolyg az alkonyégen;
itt-ott egy eltévedt méh döngicsél;
pihenni tért bogár és pille régen,
s zizegve közeleg az esti szél...

Ifjuság:

De ily soká hol késhtetik az álom?

Ártatlanság:

Gugsolni látom ott egy rózsaszálon.

Szerénység:

Varázspálcájával jön már felém...

Alázatosság:

Jerünk, találjon mindenkit helyén.
(Tündérek a fák tövében lefekszenek.)

Madárkák:

Felénk pedig
az esti szél közeledik...

* Megjelent dr. Meszlényi Róberttől megzenésítve a „Harmonia“ kiadásában.

Az álom:

PihenjeteK, aludjatok,
az ég áldása rajtatok;
aludjatok, pihenjeteK,
az ég Ura van véleteK!

Madárkák:

Felénk pedig
az esti szél közeledik,
s gyengéden borzogatva tollainkat
kedves mesét mond és álomba ringat.

Az esti szél:

Derűre ború, borúra derű,
hangom zokogó, keserű . . .

Madárkák:

Keserű.

Az esti szél:

Borúra derű, derűre ború,
mesém ma nagyon szomorú . . .

Madárkák:

Szomorú.

Az esti szél:

Ma elhagyám, kissé megunva már,
az erdő árnyait;
a vágy ki a napos, virágos rétre,
ki a szabadba vitt.
S a rozs ölen élémbe tárult
egy édes kép:
egy fűj-anya meg fűrge kicsikéi,
melyek kikeltek ép.
S a fűj-anya vidáman pitypalattyolt,
— az esztelen! —
nem sejtve a vadászt, ki most feléje
sompolygott nesztelen.
S nem hallja örömeben, mint sugom:
„szaladj, szaladj!”
s még vidámabban és még élesebben
kiáltja: „pitypalaty”.
S mikor felhajtja a vadász kutyája, —
szegényke retten,
s kiszáll a mentő, rejtő rozs közül
ijedten.
S nem hallja, mint sugom: „a rozs között,
jer, itt haladj!”
. . . s átlőtt szívével visszahull a földre
a pitypalaty . . .

Madárkák:

. . . S átlőtt szívével visszahull a földre
a pitypalaty!

Az esti szél:

Derűre ború, borúra derű,
hangom zokogó keserű . . .

Pintyőke:

Szegény fűrjecske, jaj neked:
hová lesz számos gyermeked?
Az erdőből kiszállni sem merek,
ha ily kegyetlenek az emberek.

Madárkák:

. . . Ha ily kegyetlenek az emberek!

Az esti szél:

Borúra derű, derűre ború,
holnapra mesém nem lesz szomorú.

A csalogány (közeledve):

Jó éjszakát!

Tündérek:

Az erdő sűrűjén
hozzánk mely hangok hatnak át?

A csalogány:

Jó éjszakát!

Az álom:

Halljátok-e a csalogány szavát?

Csalogány:

Jó éjszakát!

Mind:

Jó éjszakát!

Hogyan irtsuk ki a kisebb háziállatokat.

A kóborló ebek és macskák emberre, állatra nézve egyaránt veszélyesek; ezek az állatok — többnyire gazdátlan ebek — éjjel-nappal, télen-nyáron a szabadban vannak, oltalmazó fedél nélkül szükölködnek s nemcsak az időjárás viszontagságait sinylük meg keservesen, hanem rendes ételt, italt sem kapnak, az utcán, szemétdombon szednek fel mindenféle hulladékot, piszkos pocsolyák vizét isszák s ily módon mindenféle fertőzésnek vannak kitéve. Az ilyen eb — ha nagyon éhes — nem elégszik meg azzal, hogy házról-házra jár koldulni, hanem lop is ahol csak szerét ejtheti. Sokszor ha

ember vagy házőrző eb el akarja riasztani a kóbor állatot, a kiéhezett, elvadult állatellenszegül, harap. Az ilyen harapás pedig mindig veszélyes, mert soha sem lehet tudni, vajjon a kóbor eb egészséges volt-e vagy sem. A humanizmus megköveteli, hogy ezeket a felesleges lényeket elpusztítsuk nemcsak a magunk érdekében, hanem azért is, mert őket magukat is sok és súlyos szenvedéstől, nélkülözéstől mentjük meg.

Nagyobb városok gyepmesterei összefogdossák őket, de már a kiirtásnál nem mindig járnak el kifogástalanul. Az állatok lelövése golyós vagy más pisztolyal vagy vágóálarcz alkalmazásával — ha sok az anyag — hosszadalmas; a chloroform vagy szénsav drága, ennél fogva a gyakorlatban alkalmatlan; kéksavmérgezés pedig — tekintve, hogy gyepmester végzi — szintén veszélyes, mert a kéksav erőshatású mérge s mint ilyen, laikus kezébe nem való. Sokan foglalkoznak olyan eljárás kieszelésével, mely gyors és fájdalom nélküli halált okoz, amellet olcsó és a gyakorlatban könnyen keresztülvihető.

Stödter a következő eljárást ajánlja: egy izzó koks-szal megtöltött generatorból ömlő gázt egy előzőleg kitisztogatott inhalláló-szekrénybe vezetik, a gáz nagymennyiségű szénodidot tartalmaz s a szekrénybe eresztett állatokat 10—30 másodperc múlva elbódítja, azok elszédülnek, teljesen érzéketlenekké lesznek s újabb 20—30 másodperc múlva kimulnak, anélkül, hogy izgatottság, halálfélelem vagy említésre méltó lélegzési nehézség lépne fel.

Levél a közönség köréből.

Tekintetes Állatvédő-Egyesület!

„Bocsánatot kérek mindenekelőtt, hogy bátorkodom soraimmal alkalmatlankodni, de kötelességemnek tartom a t. Állatvédő-Egyesület b. figyelmét felhívni egy minden határt felülmuló állatkinzásra, amely felől nem hiszem, hogy tudomással bírna a t. Állatvédő-Egyesület.

Szerdán és csütörtökön délután a külváros részein keresztül hajtják, azt hiszem Bécsbe, a hibás, elnyomorodott lovakat, s azt mindenesetre csak olyan emberekre bizzák, kik már minden jó érzésből ki vannak vetkőzve. Hogy mi mindenféleképp elnyomorodott lovakat hajtának, azt leírni nagyon hosszadalmas. Van rá eset, hogy szegény ló három lábán, egy térden kúszik iszonyu kinlódással s az állatoknál állatibb megbizottak vértázító kegyetlenkedéssel ütlegelik, botokkal ütik, szurkálják, rugják, hogy szaladásra kényszerítsék szegény állatokat, melyek menni is képtelenek. Csodálkozom, hogy egy művelt államban miképp engedhető meg ily állatkinzás, ily szállítás, hisz ezt leírni nem, csupán látni lehet, hogy nem háborodik fel minden ember ennek látásán s hogy nem szállítják más módon ezeket a szájalmas állatokat, ez felháborító. Már évek óta látom minden héten ezt az iszonyu

embertelenséget s ilyenkor el van rontva az egész napom, de most már nem tudom tovább nézni anélkül, hogy a t. Állatvédő-Egyesülethez ne forduljak, vajjon nem tartozna hatásköréhez, lépéseket tenni ezeknek a szájalomra méltó, agyonkinzott, dolgoztatott lovaknak másképp szállításához. Tisztelettel V. E. (VIII., Örömvölgy-utca.)

Fenti levél írójának hálás köszönetét fejezi ki az egyesület ily uton is és szíves örömet hozta nyilvánosságra ezen levelet, mely csak újabb bizonyíték, hogy az állatvédelem gyakorlására mindennap akad alkalom. Ügyünk igazán akkor tudna érvényesülni, ha mindenki ily értelemben fogná fel az állatvédelmet. Vajha mindenki átérezné, hogy e téren mindenkinek erkölcsi kötelessége az egyesülettel karöltve e humánus ügyet szolgálni. Ezen levél álljon egyszersmind hívó szózatként és épp ez alapon újra ily uton is kérjük a nemesen érző embereket, hogy hasonló eseteket is az egyesület tudomására hozni sziveskedjenek, de azonfelül ily esetek észlelésekor, arra is kérjük, hogy a legközelebbi rendőrszem figyelmét felhívni sziveskedjenek, ahol bizton számíthatnak adandó esetben hathatós támogatásra. Levélírórt értesítjük, hogy e tárgyban az illetékes hatóságnál is orvoslást kerestünk.

Kérelem az „Országos Állatvédő Egyesület“-hez.

Az állatvédő-egyesületek és állatvédők nemes tendenciái, megvédeni az állatokat, főképp pedig a házi állatokat az embertelen brutális bánásmódtól, igyekeztvén széles körben terjeszteni az igét: „Nem kell állatot kinozni, mert a fájdalmat az is érzi.“

Az „Állatvédelem“ márciusi számában az Országos Állatvédő-Egyesület a nagyközönséghez szól, anyagi segélyt nem, csak jószívűséget, könyörületet kérvén a néma szenvedők iránt. Én a jószívűség és szájalom mellett anyagi segélyt is kérek ettől az Egyesülettől, mely zászlójára az állatvédelmet írta fel, mikor figyelmét igénytelennek látszó, de milliókat jövedelmező házi állat védelmére bátor vagyok felhívni. Ez a hasznos állat, melyet a régiek anyyira megtiszteltek, sőt szentnek is tartottak és melyet a regék- és mondákvilága bűvös árnyként vesz körül: a mézelő méh (apis mellifica.)

Közismert tény, hogy méhészeink nagy része még mindig szalma és gyékénykasokban tartja méheiket, melyekből a mézeslépeket csak úgy szedheti ki, ha lekénezi, irgalmatlanul leöli az egész méhcsaládot, holott akár az átmeneti kasokból, akár pedig a keretes kaptárakból a méz elszedhető anélkül, hogy szükségessé válnék a méhek eme mondhatni kegyetlen lemészárolása.

Azt hiszem, hogy láttak már kaos mézszüretelést az igen tisztelt állatvédők közül többen, melyet jelen alkalommal megkísérlek vázolni a maga borzasztó valójában.

A kisgazda, az egyszerű földmives megragad mindent, hogy nehéz helyzetén némiképp segítsen és így többek közt méheket is tart és nem tenyészt, mert ehhez nem ért, de meg ha ért is, súlyos anyagi körülményei képtelenné teszik az okszerű méhtenyésztéshez szükséges eszközök beszerzését; átmeneti kasokat és a Dzierzonféle kaptárakat nem ismeri, de ha ismeri is ezeket előnyeikkel együtt, szegénysége lehetetlenné teszi, hogy ilyeneket bevásároljon. Igaz, hogy a hosszú téli estéken megcsinálhatná, de nincs senki, aki a kisgazdát a kaptárak készítésére megtanítsa.

Méhészeti vándortanítók bejárják kerületeiket, hirdetvén az okszerű méhtenyésztés alapelveit s megadják a módozatokat, hogy hogy lehet a méhtenyésztést jövedelmezőbbé tenni, míg a kaptárkészítési gyakorlati kiképzés ezidőszerint egyedül a gödöllői állami méhészeti gazdaságban szerezhető meg.

Hogy a méheknek legnagyobb és valóban legkegyetlenebb ellensége a tudatlan, okszerűtlen méhészt, sok oldalról lehetne bizonyítani.

Képzeljük magunkat mélyen tisztelt Uraim olyan falusi ember kertjébe, ahol néhány méhkas is van s kövessük a méhészt, ki éppen most viszi áldozatát vesztőhelyre. Kezében fűcskára erősített kendarab van, melyet földbe szur, majd meggyújtja s föléje helyezi a kást. Kevés idő múlva felemeli s a méhek elkábulva a földön vonaglanak. Majd a méhészt megütögeti a kas oldalát, hogy a sejtékben és lépek közt maradtakat is kiszórja s ezen műtét után prédájával tovább megy. Nézzük e megmérgezett s még mindig vonagló kis rovarokat, melyeknek csak egy bűnük volt és ez az, hogy lettek. Ha méhészt földdel le nem takarja a részint elbódult, másrészt pedig már agyonkínzott méheket, vagy ha el is temeti, csirke, tyúk a homokot lekaparván róluk — egy része magához tér, de csak azért, hogy régi otthonát keresve, melyet többé meg nem lel, elpusztuljon.

Egyesek talán elítélik azt a szegény parasztembert, aki méheit ily kegyetlenül legyilkolja, pedig nem tehet másként s azt hiszem, meg se róható érte, mert ő ezt így látta, látta ugyan a mézelszedést másként is, de neki ahhoz nincs módja, hogy méheinek kaptárakat vegyen, pedig be szívesen tenné!

Mélyen tisztelt Állatvédő-Egyesület! A szegény méhészt iránti jószívűség és a méh iránti könyörtület mellett itt anyagi segélyre is szükség van. Üdvös volna odahatni, hogy a falusi ember ne legyen kénytelen méheit lekézni s ezáltal megsemmisíteni a tőkét, hogy a kamathoz jusson! Az állam ugyan oszt ki ingyen kaptárakat és méhészeti eszközöket, de megtették ezt jószívű emberek is, hogy csak *Göndöcs Benedekre* hivat-

kozzam, ki szintén százsámra osztogatta szét kaptárait ingyen a szegényebb sorsuak között.

Hiszem, hogy ez Egyesület, mely az égi madarakról is gondoskodik, mesterséges fészkeket csináltatván nekik, nem hagyja figyelmen kívül szerény kéréssem; hisz én is könyörtületet kérek a méhek iránt s anyagi segélyt a szegényebb méhészeknek! Hiszen az állatvédelem csak nemesbbedik, ha belevegyül a humanizmus érzelmébe is és az állatszeretet szebb lesz, ha egyesítjük a hazafisággal!

Kondrács Ágoston,
állatorvos-jelölt.

*

Elismeréssel kell adóznunk fenti cikk írójának körültekintéssel megírt érveléseiről és köszönetet mondunk azon indítványért, melylyel annyi hasznot hajtó méhek elpusztítását megakadályozni akarja. Egyelőre azonban kénytelenek vagyunk e feladat megoldását a vándortanítókra és a miniszteriumra bízni, mert anyagi helyzetünk nem engedi, hogy kaptárakat készítsünk, de különben sem adnánk kaptárakat, azokhoz nem értő emberek kezébe.

Az állatkinzás elbírálása.

Az állatkinzással szemben a különböző államok törvényei egymástól eltérő szempontokból foglalnak állást. Nagyjában azonban két elv alapján állnak; az egyik az angolszász-skandináviai, a másik a román eredetű.

A román eredetű törvény abból az elvből indul ki, az állatot azért védi, mivel ez a védelem az állat tulajdonosának, az emberek érdekében áll; ezért a gazdátlan, illetve vadállatokra nem terjeszkedik ki. Az állatkinzást csak akkor bélyegzi megbüntetőnek, ha nyilvánosan követték el és ezzel közmegebotránkozást okoztak.

Éles ellentétben áll ezzel a felfogással szemben az angolszász törvény, amely az állatot önmagáért, azért helyezi a törvény oltalma alá, mivel ez (t. i. az állat) a kinzás által szenved, minthogy kimutathatólag fájdalomérzésre is képes.

Az angolszász törvény az állatkinzót megbünteti, mivel szükségtelenül és tudatosan fájdalmat okozott egy élő lénynek, mely ez ellen a kinzás ellen nem védekezhet kellőképpen.

Az ismertetett elveknek megfelelően a román törvény az állatkinzást, mint károsítást, többnyire pénzbüntetéssel sújtja, míg az angolszász törvény erkölcsi kihágást lát benne és testi fenyegetéssel illette.

Az előbbi inkább materialistikus felfogáson alapul, az utóbbinak ellenben inkább magasabb ethikai alapja van.

Dr. Mendelssohn-Bertholdy Albrecht, a leipzigiegyetem jogi karának tanára, székfoglaló előadásában tárgyalta ezt a kérdést és az angolszász-skandináv normát kíváná mindenütt érvényre juttatni.

Dr. Zimmermann Ágoston.

Hirek az állatkertből.

A székesfővárosi állatkert, melyet az állat- és növényhonosító-társaság tart fenn, most tavasszal ismét új látnivalókat nyújt. A délutáni órákban Roberto állatszeliítő jegesmedvéi szórakoztatják a közönséget. Az állatkert állatállománya újabban zebukkal, tevékkel, antiloppe-okkal és értékes madarakkal szaporodott. Legközelebb pedig fókák foglalták el a számukra épített vízmedencét.

Fajbaromfi-tojások. Az állatkertben a következő baromfifajták tojásai szerezhetőek meg: Tyuktojások: sötét Brahma, Langshan, Plymouth-Roks, fehér Cochin, hollandi, Crève-Coeur, Houdan, darabja 80 fillér; Dorking, ezüst páduai, arany páduai, darabja 60 fillér; fehér és fekete Minorka, fehér és barna olasz, erdélyi kopasznyaku, ezüst és fekete hamburgi, Bantám, drbja 40 fill. Pulykatojás: Bronz, fehér mexikói, darabja 80 fillér. Peking kacsatojás 80 fillér. Emdeni ludtojas 1 korona 60 fillér. A csomagolásért 2 korona számíttatik. A tojások ára előre küldendő be. — Az állatkertben fajbaromfiak és azok tojásain kívül fiatal vadász- és házi-ebek, fécánok, papagájok, kakadúk, szoba- és díszmadarak minden faja, galambok és egyéb állatok kaphatók.

Egyesületi hírek.

Országos Állatvédő Egyesület

(VII., Nefelejts-utca 14. sz.)

Április havában belépett tagok.

1. Alapító tagok:

100 koronával.

Sulyovszky István, kir. tanácsos, jószágkormányzó.
Krasznahorkaváralja.

40 koronával.

Biehn János gyáros, Budapest.

2. Rendes tagok:

Jurcsó Konrád, máv. ellenőr, Besskó József, tanársegéd,
Rákosi Jakab, ellenőr, Józsa György, pénztári tiszt,
Grosz Bernát, Braun Sebestyén, vendéglős.
Junger Sándor, ker. állatorvos,

Ajándékok:

Gróf Andrássy Dénes 100 kor. Beuthe Ilona 2 kor.
özv. Schiller Károlyné 2 kor. Garay Emma 4 kor.

A „Szeged és vidéke állatvédő egyesület“ közgyűlése.

Folyó évi április hó 2.-án, d. u. 4 órakor tartotta a „Szeged és vidéke állatvédő egyesület“ közgyűlését Szegeden, a városháza közgyűlési termében. E közgyűlésen megjelent báró Gerliczy Ferencz védnök is, a ki ezuttal is bebizonyította, hogy az egyesület működését éber figyelemmel kíséri. Rajta kívül e közgyűlésen megjelentek a szegedi társadalom kitűnősegei is.

A közgyűlést Fluck Ferencz elnök nyitotta meg, ki lelkes szavakban vázolta az állatvédő-egyesületek messze kiható fontos voltát és humánus célját. Ezt követte Lantos Béla titkár évi jelentése, amely hűen tüntette fel az egyesület mult évi munkásságát. E jelentésből a közgyűlés örömmel győződött meg arról, hogy az egyesület tisztikara és választmánya vállalt munkássággal törekedett arra, hogy a kitűzött cél minél hamarabb és minél nagyobb mértékben érettesék el. Evégből a téli zord hónapok alatt Szeged sétaterein madár-etetőket állított fel az egyesület, valamint tavasszal az éneklő-madarak védelmére és tenyésztésére madárköltő fészkeket állított fel. Az egyesület vigyázott arra is, hogy a nagy mértékben elterjedt állatkinzást csökkentse; ahol a szép szó és figyelmeztetés nem használt, ott az egyesület — az ügy érdekében — erősebb eszközökhöz fordult. Végül a titkári jelentés megemlékezett azokról, akik az egyesületet kiváló támogatásban részesítették; az egyesületek között a legelső helyen említette meg az Országos Állatvédő Egyesületet. Ez egyesület szóval, tettel — áldozatok árán is — segítette a szegedi állatvédő egyesületet a kitűzött cél eléréséhez.

A titkári jelentés után Batori Ármin állami főgimnáziumi tanár tartotta meg kiválóan érdekes és igen lebilincselő előadását: „Képek az állatok világából“ cím alatt. Ez előadás szeretettel foglalkozott az állatokkal s igen alkalmas arra, hogy az állatvédő egyesületek kibontott zászlója alá minél számosabban és többen sorakozzanak.

Most következett a közgyűlés legszebb része. Az egyesület Sötét Józsefet, Masatóczki Györgyöt és Piokker Imrét egy-egy arannyal, Róvó Istvánt pedig egy díszokmányjal jutalmazta, amiért évek hosszú során át — 25—30 éven keresztül — szeretettel gondozták a gondjaikra bizott állatokat. A jutalmazottakhoz dr. Székely Vilmos egyesületi ügyész mondott igen szép beszédet s azok meghatva vették át a jól megérdemelt jutalmazást.

A felolvasott pénztári jelentés a közgyűlést arról győzte meg, hogy az egyesület vagyoniilag is szépen halad, amennyiben az összes alapító és rendes tagok — kettő kivételével — a tagsági díjaikat pontosan, hátramaradás nélkül befizették.

A közgyűlés a tisztikart — egyhangulag — így alakította meg:

Elnök: Fluck Ferencz. Alelnök: Landesberg Mór. Titkár: Lantos Béla. Jegyző: Kakuszy Ferenc. Ügyész: dr. Székely Vilmos. Pénztáros: Erős János. Ellenőr: Tóth Károly.

Választmányi tagok:

Antal Károly, Bakonyi Ármin, Batori Ármin, Bernátsky, János, Bonyhay Sándor, Brauswetter Vilmos, Göncy Elek, Jerney Zoltán, Dr. Kószó Istvánné, Katona Ilonka, Klúg Péter, Krikkayné B. Emma, Meskó Antal, Nagy Ferenc, Lantos Béláné, Nyilassy Pál, Párizsek Lajosné, Regdon Gézáné, Rozenber Nándor, Seivity Lázár, Sremác László, Sziics József. Védes János, Vékes Antal.

Póttagok:

Farkas Szilárd, Fest Árpád, Gugánovits László, Nyári Ferenc, Ruzicska János, Szécsi Márton.

Számvizsgáló-bizottság:

Elnöke: Bakonyi Ármin.

Tagjai: Blau Károly és Leykám Ottó.

A választás megejtése után az elnök további lelkes munkálkodásra buzdította a tagokat, a szép közgyűlést bezárta.

L. B.

ÁLLATVÉDELEM

◦◦ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ◦◦
◦◦ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ◦◦

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. JUNIUS	∴ 6. SZÁM ∴
--------------	--------------	-------------

Képek az állatok világából.

Irta és felolvasta 1905 április 2-án a szegedi állatvédők egyesületének közgyűlésén, a városház dísztermében *Bátori Ármín*, főgimn. tanár.

A természet nem nyújthat elragadóbb látványt, mint midőn bepillantást enged az állatvilág életébe. Hatalmas tényezők azok, melyekben az állatvilág élete nyilvánul és amely őket arra készíti, hogy a létért való küzdelem harcában ők is kivegyék osztályrészüket és biztosítsák fajuk fentartását. E tényezők közül a szeretet, éhség, önvédelem, barátság, hiúság, ragaszkodás, féltékenység, családi és társasélet lépnek leginkább előtérbe, mint oly tényezők, melyeknek minden phasisát épp úgy fellelhetjük náluk is, miként az emberek világában. Csak le kell hozzájuk ereszkednünk, figyelemmel kell őket kísérenünk, fejlődésüket, életmódjukat, lakóhelyüket tanulmányoznunk és akkor meggyőződhetünk arról, hogy igaza van *Mantegazzanak*, a „*Physiologie der*

Liebe“ cz. munka szerzőjének, hogy a megfigyelés nyújtja a legalkalmasabb eszközt arra, hogy az élőlények közti láncolatot észlelhessük és bár az ember, mint magasabb szellemi lény, jóval felül áll az állatokon minden tekintetben, még sem lehet tagadni, hogy egy-egy közös vonás gyakran föllelhető közöttük.

Helyezzük tehát mi is t. hölgyeim és uraim képezetünk világát át a szabadba, a szabad természetbe. A politika sivár világából kilépve, jól esik majd egy rövid félórát ott töltenünk. Jól esik ez annál is inkább, mivel eljött a tavasz, a rózsás tavasz az ő bűbajos mosolyával. Megjöttek már a fecskék is hosszú vándorutjokból, mely ut azonban korántsem olyan szép, olyan regényes, miként azt hinnők. Csak a költő phantasiája teszi azt oly széppé, oly festőivé. Megérkeztek a cinkék, gébicsek, billegtetők, pacsirták, rigók is. A tücsök is hallatja már néha hangját és a tavasz dalnokai brebregetésükkel rendeznek hangversenyeket.